

Literatur.

—o—

Helene Hørlyck: Frit Samliv. Fortælling. 147 Sider. Albert Bayers Forlag.

Hvis nogen tager denne lille Fortælling i Haanden i det Haab bag dens Titel at finde Pikanterier, vil han blive skuffet. Bogen er tænkt og gennemført som en Skildring af et smukt og sædeligt ægteskabeligt Samliv kun uden anden Vielse end det Løfte, de paagældende har givet hinanden. Hverken Præst eller Borgmester har præget deres Pagt, og derfor har de ogsaa hver især bevarer de Rettigheder, som Loven hjemler Individerne som Enkeltvæsener, — saaledes Moderen Retten til sit Barn, som jo Loven har frataget hende indenfor Ægteskabet.

Det er dog oprindelig ikke dette Hensyn til Retten over Barnet, der har foranlediget Henriette Bekker til at faa sin Kæreste, Einer Brun, til at indgaa paa et frit Samliv med hende, men de Indtryk, hun har modtaget i sit Hjem af Moderens baade i økonomisk og individuel Henseende ufri Stilling under Faderens Majorat, der vel ikke har haft nogetsomhelst brutaliserende ved sig i ydre Forstand, men som dog umiskendelig

har været tilstede under hele deres Ægteskab i Kraft af det gængse Mandfolkesyn, som endnu unægtelig præger de fleste, endog saakaldte ideelle Ægteskaber, hvad enten det nu skyldes Lovenes Mangelfuldhed eller blot daarlig Vane. — Forf. faar i Fortællingen flere Gange Lejlighed til at vise, hvilken Fordel Henriette Bekker har af det etablerede frie Samliv, idet hun adskillige Gange støder paa det sædvanlige, urimelige Forlangende om Kvindens Underkastelse ligeoverfor sin Mands Opfattelse, baade med Hensyn til Opdragelsen af deres Søn og med Hensyn til hendes egne Handlinger.

Man forbavses nu noget over, hvor let det gaar for de to at hemmeligholde deres Ægteskabs rette Forhold; man skulde dog tro, at Familie og Venner vilde have en vis Interesse i at skaffe sig rigtig Besked, navnlig da de ægteskabelige Konflikter ikke holdes ganske indenfor Hjemmets Vægge. Men ingen af de i Bogen nævnte andre Personer antydes i mindste Maade at have fattet nogen Mistanke. Dette er i og for sig usandsynligt. Forf. kommer for let fra dette.

Men ogsaa paa et andet Punkt har hun gjort sig Sagen noget lettere end strængt taget berettiget som almen-gyldigt Exempel: Henriette Bekker er

Lærerinde ved en Skole, senere Bestyrerinde af denne, og det vilde være umuligt for hende at beholde denne Stilling, hvis det kom ud, at hun havde indladt sig i et ægteskabeligt Forhold med Einer Brun uden at være gift med ham. Dette er det svage Punkt for hende, idet hun for at hævde sin Ret til Barnet vil blive nødt til at bryde Hemmeligheden og dernæst samtidig vil miste sin Stilling og sit Selverhverv. Og dette skulde man altsaa synes maatte gøre hendes Modstand svag overfor Mandens Forlangende om at raade over Barnet. Men her er det, Forfatterinden har taget sig Sagen for let ved ogsaa at lade Manden være Lærer, saaledes at han vil falde for den samme sociale Lov, som hun. Derfor kan hun med Rette afvise hans Trudsel om at lade Sagen angaaende Barnet afgøre ved Retten med den Indvending, at saa vil ogsaa han miste sit Erhverv, idet han vil blive afskediget som Lærer.

Men derved indtræder en Del af Bogens Handling i Undtagelsestilfældenes Række og faar saaledes ringere Interesse for Læserne.

En lille Flirtehistorie mellem Einer Brun og en ubetydelig og pjanket Lærerinde, Frøken Tang, med derpaa følgende Skinsyge fra Henriettes Side gør ham for tarvelig og viser

Valgretsdrømmerier.

—o—

Jeg drømte, at Grundlovsforslaget med tilhørende Valglovsforslag var vedtaget baade i Landsting og Folketing, at »Kvinden og Samfundet« var udkommet med Grundlovsministeriets Billeder paa Forsiden og en Ode til Kvindevalgrettens Pris paa næste Side, og at jeg møttet af Festtaler og Lykønskningstelegrammer fuldt paa-klædt havde søgt nogle Timers Hvile paa Sovebrixen i Dansk Kvindesamfunds Kontor, da jeg blev vækket ved, at mange Røster nede paa Gaden raabte Dansk Kvindesamfunds Navn.

Jeg stod op og aabnede et Vindu. Gaden var opfyldt af sorthandskede Mænd med høje, florumvundne Hatte og sørgklædte Kvinder med Crêpe-sler.

»Er her død nogen i Gaden?« spurgte jeg bævende. »I ser jo ud, som I fulgte Lig.«

En Mand med lange Træk, indrammede af et mørkt Fuldskeg,

vendte sit Ansigt op imod mig. Det lyste blegt i Sommernattens Dæmring.

»Det er ogsaa et Lig, vi følger, — Kvindevalgrettens Lig.«

»Men du gode Gud! Den befandt sig jo i de allerbedste Omstændigheder, da vi skiltes i Aftes!« udbrød jeg.

»Kvindernes Stemmeret lever, — Valgretten er død.«

Næppe havde han udtalt disse Ord, før alle Kvæinderne brød ud i højlydt Hulken og gemte deres Ansigt i de hvide Lommetørklæder.

»Hvem er disse Kvinder?« spurgte jeg forundret.

»Det er Kvindevalgrettens sande Forkæmpersker, — det er den konservative Kvindeforening. Sammen med Højres Mænd drager de nu ud over Landet og bekæmper den forsmædelige Grundlov, som snyder Kvinderne for Valgretten. Hvis Dansk Kvindesamfund mener det ærligt med Kvindernes Valgret, da slaar I Følge med os.«

»Aldrig i Evighed,« svarede jeg

med stor Bestemthed. »Dansk Kvindesamfund driver ikke Partipolitik.«

»Hvis I ikke er med os, har I med det samme taget Parti,« erklærede den barske Fører. »Hører I det mine Damer,« vendte han sig til de sørgklædte, »Dansk Kvindesamfund afslører sig selv som en radikal-socialistisk Forening, med hvem konservative Kvinder intet kan have at skaffe. Afsted da til Kamp for Kvindernes Valgret! Vort Løsen er: Ned med Bekræftelsesrigsdagen!«

Og som Aander i Natten hastede de videre, de høje Hatte foran, og Crêpeslørene bagefter.

Jeg vaklede fortumlet tilbage til mit Leje, men havde næppe faaet Benene fra Gulvet, før et nyt Spektakel nede i Gaden kaldte mig til Vinduet.

Der stod en Klynge Herrer af agrarisk Udseende, omgivne af en Skare tvivlrædige Kvinder, hvis Antal stadig voxede, idet andre tjenstvirge Herrer førte kvindelig Forstærkning til fra Sidegaderne. En Herre skilte